

Posudok habilitačnej práce

PhDr. Miluše Juříčková, CSc.

Dva horizonty. Sigrid Undsetová a česká recepcie.

Hned' na úvod svojho posudku tejto habilitačnej práce chcem povedať, že je na nej vidieť, že je výsledkom mnohoročnej, veľmi serióznej a poctivej bádateľskej práce autorky s veľmi konkrétnymi a jasne formulovanými výsledkami. Práca je koncepčná, premyslene štruktúrovaná, s vysoko odborne fundovaným spracovaním vytýčenej témy. Čitateľ od začiatku, na každej, precízne a premyslene sformulovanej výpovedi sleduje nielen hlbokú vedeckú erudíciu autorky, ale aj jej osobné zanietenie pre skúmanú problematiku.

Ako autorka sama uvádza, metodickou inšpiráciou jej bol komparatistický prístup fokusovaný v intenciách medziliterárnosti, ako ju chápe slovenský komparatista Dionýz Ďurišin, teda vzájomosti a recepcie v zmysle odkazu a rezonancie diela Sigrid Undsetovej v českom prostredí. Dielo nesie názov Dva horizonty. Sigrid Undsetová a česká recepcie, čo v prvom pláne symbolicky odkazuje na nórsky a český kontext, v hlbšom ponímaní sa však celou prácou vinie určitý duálny princíp skúmania. Jeho základnými piliermi sú ťažiskové časti práce - Imaginace a Rezonance a v ich rámci dva základné prístupy: prvý, zameraný na textovo-autorský vzťah a druhý – fokusujúci recepčný prístup. Kým v prvom autorka pertraktuje Undsetovej dielo so zameraním sa na historické romány, pričom viackrát podčiarkuje, že jej nejde o biografické súvislosti života a diela autorky ale o ich duchovný a estetický rozmer vyúsťujúci z naratologickej analýzy, druhý horizont mapuje konkrétne priesečníky Undsetovej diela počas ich recepčného procesu v českom kultúrnom kontexte od konca dvadsiatych rokov až do súčasnosti.

Rozsiahly korpus jednej i druhej časti práce odkazuje na komplexnosť prístupu a podčiarkuje opodstatnenie prijatia výsledkov tejto práce. Nestačila by však šírka korpusu, ak by sa v prístupe k nemu neukrývala bádateľská invencia a schopnosť jeho vedeckého uchopenia zo strany autorky. Tie v prípade pani Dr. Juříčkovej nielenže nechýbajú, ale v diskusii s vedeckými autoritami k pertraktovaným témam dokáže habilitantka polemizovať a ponúkať vlastné prijateľné závery. Aj preto si myslím, že táto

práca posúva vedecký diskurz o diele Sigrid Undsetovej ďalej a aj v medzinárodnom pohľade ho významne obohacuje. Pani Dr. Juríčková postavila svoje dielo na pevnom teoretickom podklade. Okrem vedeckej relevancie mu prepožičiava - ako inak, keďže je renomovaná vysokoškolská pedagogička - aj didaktický rozmer. Ja ho vidím jednak v tom, že javy vysvetľuje „komenskovskou“ didaktickou postupnosťou a dôslednosťou, a jednak v tom, že skúmané otázky uchopuje komplexne a zoširoka. Tu sa možno jej text miestami informačne trochu presycuje, ale odborne menej znalý čitateľ je autorke vďačný za všetky ponúknuté informácie.

Ak si v skratke zosumarizujeme jednotlivé časti práce, ozrejmi sa nám, aký široký je autorkin záber na skúmanú tému a koľko rôznych rovín – vždy však v rámci aktuálne diskutovanej problematiky - ponúka. Popri úlohe Undsetovej biografie v recepcii a jej diela v kontexte nórskej literatúry a európskych literatúr, odznievajúcich v úvodných podkapitolách časti Imaginace, ponúka autorka tejto práce zásadnú diskusiu ku kľúčovému pojmu v rámci záujmu literárnej vedy 20. a 21. storočia – k textu a s ním v súvislosti potom k jeho konkrétnym realizáciám v historickej i časovej súvislosti v diele Sigrid Undsetovej a jeho recepcii, pričom si vymedzuje štyri ťažiskové diela, ktoré z tohto aspektu podrobí svojmu výskumu. Keďže ide o historické romány, považuje za zaujímavé, ale predovšetkým za potrebné, pozastaviť sa tak pri historiografickej polemike v Nórsku ako aj pri riešení otázok prepojenia histórie a literatúry a chápaní teoretických záverov k otázke historického románu ako žánru. Autorka sa pritom pohybuje tak v nórskom ako aj českom a svetovom diskurze a diskutuje so zvučnými menami ako Lukacs, Eco, Šalda etc. V tejto súvislosti chcem pripomenúť, že veľmi oceňujem skutočnosť, že Dr. Juríčková v celej svojej práci významnou mierou využíva pramene českej literárnej, historickej či filozofickej vedy a že potvrdzuje ich relevantnosť v celosvetovom vedeckom poznaní.

Pani Dr. Juríčkovej predložila nielen odborne fundovanú, ale aj veľmi modernú prácu. Ukotvuje v nej dielo S. Undsetovej totiž nielen v nórskejších a českých súvislostiach ale zdôrazňuje aj jeho európsky význam, najmä v prepojení na hodnoty európskeho kresťanstva, ktoré autorka vo svojich historických románoch tematizovala. („nadmárodný a medzinárodný charakter Evropy byl tématem a inspirací Undsetové“ (s.76).

S pojmom moderný sa táto práca spája aj v iných súvislostiach. Na rozdiel od mnohých literárnych vedcov považuje autorka román Olav Audunssön, dielo s modernistickými črtami, za Undsetovej kľúčové dielo a preto aj venuje časť svojej práce prezentácii a argumentácii svojho postoja. Presvedčivo vedie čitateľa črtami modernosti v narácii, sonduje v jungovských archetypoch, v symboloch, polemizuje so závermi nórskeho kolegov a predostiera nový pohľad na chápanie tohto kľúčového diela.

Druhá časť práce – REZONANCIA- je venovaná českej recepcii. Pani Juríčková patrí k tým málo ľuďom, ktorí sú dnes ešte ochotní robiť primárny výskum v knižniciach a archívoch a nájsť a vyhodnotiť „vzácne pramene“, ktoré významnou mierou doplnia obraz o diele S.U. v domácom i medzinárodnom meradle.

Po teoretickom vymedzení rámca recepčnej teórie a histórie nás autorka vnesie do „pestrej siete“ českej reflexie nórskej a škandinávskej literatúry a kultúry. V tejto súvislosti najviac zaujme usúvňaznenie otázok súvisiacich s tzv. českou otázkou, nastoľujúcou zamýšľanie sa o zmysle českých dejín, ako ich chápal. T.G. Masaryk a textov diela S. Undsetovej, pričom kontextuálnu súvislosť vidí autorka tejto práce v etickom rozmere /teda v mravných, humanistických a morálnych hodnotách/. V ďalšej časti autorka výberovo spracovala široký materiál recepcie od roku 1929 dodnes. Prináša základné súradnice vnímania Sigrid Undsetovej a jej diela na pozadí dejinných udalostí v Českej republike, detailne komentuje jednotlivé vybrané metatexty a pozastavuje sa aj pri význame paratextov, ktoré sa spolupodieľali na tvorbe recepcie tejto autorky v Čechách.

Oceniť je potrebné aj prehľadné prílohy s významnou informačnou hodnotou o autorke a materiál k pramennej báze k výskumu diela Sigrid Undsetovej.

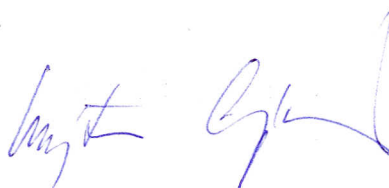
Záverom možno len súhlasiť s názorom autorky tejto práce, vyjadreným myšlienkami Pavla Fraenkla o tom že literárny výskum má vytvárať kontakty. Autorka svojich čitateľov k tejto méte určite dostáva.

Práca PhDr. Miluše Juríčkovej CSc. spĺňa všetky vedecké predpoklady habilitačnej práce. Súhlasím s jej prijatím do habilitačného konania a odporúčam ju na obhajobu.

Otázky:

1. V jednej časti práce hovorí autorka o prepojení diela Sigrid Undsetovej na expresionizmus. Poprosím, aby autorka toto prepojenie bližšie vysvetlila.
2. Ako sa na rovine textu /obrazu? metaforiky?/ prejavujú maliarske ambície Sigrid Undsetovej?

V Bratislave, 12.12.2011

Doc. PhDr. Margita Gáborová, CSc.